

Malwina Popiołek

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Kultury
Katedra Zarządzania, Ekonomiki Mediów i Reklamy
m.popiolek@uj.edu.pl

Jędrzej Wieczorkowski

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Instytut Informatyki i Gospodarki Cyfrowej
Kolegium Analiz Ekonomicznych
jedrzej.wieczorkowski@sgh.waw.pl

Prywatność a użytkowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych – przegląd badań

Kody JEL: C89, L86, O33

Słowa kluczowe: prywatność, Internet, ICT, społeczeństwo informacyjne, prywatność online

Streszczenie. W artykule dokonano przeglądu polskich prac i badań w zakresie zarządzania prywatnością w Internecie. Przeanalizowano prace naukowe z lat 2000–2017, łącznie ponad 40 tekstów. Analiza pokazuje, że zagadnienie prywatności rozpatrywanej w kontekście ICT ma charakter transdyscyplinarny. Wciąż niewiele jest jednak opracowań, które analizowałyby prywatność w kompleksowy sposób. Polskie badania w tym zakresie są dość fragmentaryczne. Autorzy koncentrują się głównie wokół kwestii społeczno-kulturowych, problemów prawnych, a także tych związanych z rozwojem e-handlu. Większość analiz ma charakter ilościowy, a duża część badań przeprowadzana jest na zlecenie różnych instytucji monitorujących życie społeczne. Obecna jest wśród indywidualnych autorów także refleksja krytyczna. Polscy badacze rzadko decydują się na badania jakościowe w obszarze zarządzania prywatnością.

Wprowadzenie

Problematyka prywatności w Internecie coraz częściej staje się przedmiotem refleksji naukowej, co związane jest ze wzrastającym znaczeniem informacji (Czaplewski, 2011, 2012), istotną rolą technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), a także

systematycznie zmniejszającym się poziomem cyfrowego wykluczenia (Batorski). Rozwój sektora e-commerce, rosnąca popularność dużych firm medialnych świadczących usługi w przestrzeni internetowej, a także wzrost znaczenia Big Data w różnych obszarach życia powodują z jednej strony systematyczny wzrost zainteresowania kwestiami dotyczącymi prywatności, z drugiej zaś coraz liczniejsze obawy i kontrowersje w tym względzie.

Zagadnienie prywatności w Sieci jest eksplorowane przez przedstawicieli różnych dyscyplin. Liczba publikacji na ten temat (zwłaszcza anglojęzycznych) systematycznie wzrasta. W niniejszym artykule dokonano przeglądu polskiej literatury, której tematyka dotyczy prywatności rozpatrywanej w kontekście ICT. Analizie poddano łącznie ponad 40 prac z lat 2000–2017.

1. Prywatność w Internecie jako zagadnienie badawcze

Pierwsze zagraniczne publikacje na temat prywatności w kontekście ICT pojawiły się w latach 90. XX wieku (Smith, 1996; Sheehan, 1999; Sheehan, Hoy, 1999; Henderson, Snyder, 1999). Po 2000 roku zaczynają powstawać prace podejmujące tę tematykę w kontekście bardzo ogólnych zagadnień (Milberg, Smith, Burke, 2000; Davison i in., 2003; Bellman i in., 2004; Dinev, Hart, 2004, 2005; Chan i in., 2005). Artykuły publikowane po 2005 roku, czyli w okresie intensywnego rozwoju dużych przedsiębiorstw technologiczno-medialnych świadczących usługi w Sieci, skupiają się już coraz częściej na konkretnych problemach związanych z prywatnością, np. w odniesieniu do wykorzystywania sieci społecznościowych (Young, Quan-Haase, 2009; Fogel, Nehmad, 2009; Hoy, Milne, 2010; Shih, 2010) czy też w kontekście e-commerce (Berendt, Gunther, Spiekermann, 2005; Dinev, Hart, 2006). Współcześnie natomiast badacze coraz częściej podnoszą kwestie związane z prywatnością, np. w odniesieniu do tzw. chmury obliczeniowej (*cloud computing*) (Sahmim, Gharsellaoui, 2017) czy też zagadnień dotyczących Internetu rzeczy (*Internet of Things*) (Weber, 2015; Weinberg i in., 2015; Hsu, Lin, 2016).

2. Najważniejsze obszary badań nad prywatnością w Sieci

W literaturze wyróżnia się trzy główne obszary tematyczne odnoszące się do naruszeń prywatności w kontekście ICT (Siuda, 2015):

- a) naruszenia o charakterze ekonomicznym – obszar badań, gdzie analizowane są naruszenia prywatności w kontekście funkcjonowania wielkich firm technologiczno-medialnych (Google, Facebook itp.), a także w kontekście tzw. *behavioral advertising*, czyli praktyk związanych z personalizacją treści dla konkretnych użytkowników w oparciu o historię ich internetowej aktywności;

- b) naruszenia o charakterze politycznym – obszar analiz koncentrujący się wokół różnych form inwigilacji obywateli, ingerencji w prywatność jednostek, dokonywanej np. przez instytucje państwowe; chodzi przy tym nie tylko o inwigilację obywateli własnego państwa, ale także pozyskiwanie informacji prywatnych na temat obywateli innych państw;
- c) naruszenia w skali mikro – badania skupiają się na różnych formach naruszenia prywatności w skali mikro, a więc dotyczących indywidualnych osób; w tym przypadku analizie poddawane są wszelkiego rodzaju sytuacje, w których dochodzi do naruszenia prywatności za pośrednictwem ICT.

Tematyka większości publikacji dotyczących prywatności mieści się przeważnie w ramach któregoś z tych obszarów. Należy jednak pamiętać, że dużą część prac poświęconych prywatności w Sieci stanowią te z zakresu nauk informatycznych, które rzadziej mają charakter krytyczny i opisujący naruszenia, częściej omawiają pragmatyczne rozwiązania związane z wdrażaniem różnych rozwiązań technicznych.

3. Polskie badania nad prywatnością

Polskie publikacje poświęcone zagadnieniom prywatności w kontekście użytkowania Internetu pojawiają się po 2000 roku. W literaturze zagranicznej tematyka ta zaczyna występować już około dekadę wcześniej. Biorąc jednak pod uwagę duży poziom wykluczenia cyfrowego w Polsce, utrzymujący się zasadniczo aż do lat 2005–2007 (*Diagnoza społeczna 2007*), opóźnienie to nie powinno dziwić, jest bowiem naturalną konsekwencją tempa rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce¹.

Pierwsze analizy koncentrują się nie tyle na prywatności jako takiej, co raczej na problemach związanych z anonimowością w Sieci. Badania i próby konceptualizacji w tym obszarze dotyczyły głównie kwestii udostępniania informacji prywatnej w Internecie (Mazurek, 2006; Krejtz, Zajac, 2007). Prace te powstawały przede wszystkim na gruncie nauk społecznych, w tym obecnie dominującymi dyscyplinami są np. socjologia (Dopierała, 2013; Branicki, 2014) czy pedagogika (Kowalczyk, Gottwald, 2011; Czopek, 2016). Zdarzają się także opracowania politologiczne (Bagieńska-Masiota, Jaroszyk-Pawlukiewicz, 2014), jak i z zakresu psychologii (Sanecka, 2013).

Nieco wcześniej, w latach 2000–2005, o kwestiach anonimowości pisano sporo także w kontekście technicznym – z perspektywy zarządzania systemami informatycznymi (Margasiński, 2002; Margasiński, 2003; Margasiński, Szczypiorski, 2004).

¹ Jak wynika z raportu *Diagnoza społeczna 2007*, w Polsce w 2005 roku dostęp do Internetu miała niespełna 1/4 gospodarstw domowych.

Warto dodać, że w Polsce badania koncentrujące się na indywidualnym zarządzaniu prywatnością wśród internautów prowadzone są przede wszystkim przez różnego rodzaju instytucje i ośrodki badawcze, np. Centrum Badania Opinii Społecznej (Feliksiak, 2015, 2016). Badania te mają charakter ilościowy i prowadzone są systematycznie na dużych reprezentatywnych próbach.

4. Prywatność w kontekście ICT – obszary eksplorowane w poszczególnych dyscyplinach naukowych

Istotnym nurtem rozważań nad prywatnością w kontekście ICT są te prowadzone w obszarze e-commerce i e-business. Większość publikacji w tym segmencie omawia kwestie związane z różnorodnymi sposobami gromadzenia, przetwarzania czy wykorzystywania danych prywatnych dla potrzeb personalizacji oferty, ujmując zagadnienie zarówno ogólnie (Szpringer, 2005), jak również rozpatrując je z perspektywy klientów (Teneta-Skwiercz, Sarnowska, 2012) czy też podmiotów oferujących różnego rodzaju produkty i usługi (Kałuża, Tabin, 2006; Szopiński, 2013; Majchrzak-Lepczyk, 2015).

W ostatnich latach pojawia się także coraz więcej opracowań analizujących prywatność w kontekście zjawiska Big Data (Grzymisławska-Cybulska, Cybulski, 2014; Gamrot, 2015; Waligórska-Kotfas, 2015, Wieczorkowski, 2015, 2017), chmury obliczeniowej (Krysiński, Miller, Pamuła, 2017; Rot, 2017) czy Internetu rzeczy (Rot, Blaike, 2016). Współcześnie problemy te, szeroko dyskutowane w literaturze zagranicznej, są coraz częściej przedmiotem refleksji także w polskim środowisku naukowym.

Jednymi z najintensywniej dyskutowanych są także kwestie prawne. Zarys najważniejszych prawnych aspektów dotyczących prywatności w Internecie znaleźć możemy w pracy J. Kuleszy „Ius internet. Między prawem a etyką” (Kulesza, 2010). Biorąc jednak pod uwagę dynamiczne zmiany w tym obszarze, a zwłaszcza systematyczne wdrażane w Unii Europejskiej nowe regulacje i rozwiązania prawne (zob. Popiołek, Czaplewski, 2017), konieczna jest stała aktualizacja stanu badań w tym zakresie.

Ważnym obszarem eksplorowanym przez polskich badaczy są ponadto kwestie związane z ochroną danych osobowych, w różnych kontekstach ich wykorzystywania (Domańska-Szaruga, Prokopowicz, 2016; Kamiński, Dąbek, 2017; Malinowski, 2017).

Nierzadko podejmowanym tematem są również aspekty społeczno-kulturowe prywatności, szczególnie w kontekście korzystania z serwisów społecznościowych (Tarka, 2013). Model biznesowy dostawców usług społecznościowych zakłada udostępnianie użytkownikom platform służących współtworzeniu i współdzieleniu treści (Polańska, Wassilew, 2015; Papińska-Kacperek, Polańska, 2016). Stąd zainteresowanie badaczy wykorzystywaniem ustawień prywatności w ramach serwisów (Surma, 2013;

Popiołek, 2018). Jeśli chodzi o wyniki badań empirycznych, to na szczególną uwagę zasługuje praca Ł. Kołodziejczyka, który dokonał badań w obszarze prywatności w ramach korzystania z serwisów społecznościowych, zarówno w aspekcie ilościowym, jak i jakościowym (Kołodziejczyk, 2014).

Podsumowanie

Polskie badania dotyczące prywatności w kontekście ICT są dość mocno zróżnicowane tematycznie, przez co całość zagadnienia w polskiej literaturze ujmowana jest w sposób fragmentaryczny. Warto podkreślić natomiast, że w ostatnim czasie systematycznie przybywa opracowań, które podejmują kwestię prywatności w Sieci, odwołując się przy tym do najbardziej aktualnych problemów prawnych (zmiany w prawie regulującym rynek usług telekomunikacyjnych) czy kulturowych (rozwój nowych form i sposobów komunikacji, rozwój nowych możliwości gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania danych).

Jeśli chodzi o badania empiryczne, szczególnie te prowadzone przez indywidualnych badaczy, to pewnym problemem jest ich zasięg. Koncentrują się one przeważnie na niewielkich populacjach lokalnych, dodatkowo ograniczając się przeważnie do osób młodych, tzw. cyfrowych tubylców (zob. Kołodziejczyk, 2014). Tymczasem, biorąc pod uwagę stale wzrastającą liczbę polskich internautów, którzy coraz chętniej korzystają zarówno z e-zakupów, jak i z różnego rodzaju platform społecznościowych, wydaje się, że potrzebne są badania analizujące szerszą populację. Wciąż mało jest także badań jakościowych, dzięki którym można uzyskać inny ogląd badanych zjawisk, odpowiadając na pytania nie tylko o charakter i rozmiar pewnych zjawisk w obszarze zarządzania prywatnością, ale także o ich przyczyny i potencjalne konsekwencje.

Warto podkreślić jednak, że w polskiej literaturze wyraźnie obecna jest także krytyczna refleksja nad zagadnieniami prywatności w Internecie (Gawrol, 2015; Siuda, 2015; Wysokińska, 2015). Także osadzająca problematykę w kontekście szerszych przemian, związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego (Świeboda, 2013; Wysokińska, 2015).

Wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem, niwelującym w znacznej mierze obecne luki badawcze, byłyby transdyscyplinarne badania empiryczne prowadzone wśród różnych grup wiekowych internautów. Intensywny rozwój nowych form komunikowania, a także liczne wyzwania związane z szerokim spektrum przemian o charakterze cywilizacyjnym (Big Data, IoT itp.) generują wiele nowych problemów i zagadnień w obszarze prywatności, których dalsza eksploracja jest niezwykle potrzebna.

Literatura

- Bagieńska-Masiota, A., Jaroszyk-Pawlukiewicz, J. (2014). Politicians' Right to Privacy Online. Polish and International Protection Standards. Selected Issues. *Kwartalnik Naukowy OAP UW „e-Politikon”*, 9, 293–320.
- Batorski, D. (2015). Technologie i media w domach i w życiu Polaków. W: J. Czapiński, T. Panek (red.), *Diagnoza Społeczna 2015. Warunki i Jakość Życia Polaków – raport..* Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego.
- Bellman, S., Jahson, E.J., Kobrin, S.J., Lohse, G.L. (2004). International Differences in Information Privacy Concerns: A Global Survey of Consumers. *Information Society*, 5 (20), 313–324.
- Berendt, B., Gunther, O., Spiekermann, S. (2005). Privacy in E-Commerce: Stated Preferences vs. Actual Behavior. *Communications of the ACM*, 4 (48), 101–106.
- Branicki, W. (2014). Rozwój osobowy w środowiskach anonimowych nowych mediów. *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*, 4 (10), 25–40.
- Chan, Y.E., Culnan, M.J., Greenaway, K., Laden, G., Levin, T., Smith, H.J. (2005). Information Privacy: Management, Marketplace, and Legal Challenges. *Communications of the Association for Information Systems*, 16, 270–298.
- Czapiński J., Panek T. (red.) (2015). *Diagnoza społeczna 2007. Warunki i jakość życia Polaków – raport.* Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego.
- Czaplewski, M. (2011). Dobra informacyjne i ich podstawowe cechy ekonomiczne. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 67 (t. 1), 20–26.
- Czaplewski, M. (2012). Informacja – jej podstawowe koncepcje i komponenty. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 101, 55–67.
- Czopek, J. (2016). Bezpieczeństwo i ochrona prywatności młodzieży w Internecie w kontekście edukacji medialnej. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas: Pedagogika*, 12, 67–73.
- Davison, R.M., Clarke, R., Langford, D., Feng-Yuan, K., Smith, H.J. (2003). Information Privacy in a Globally Networked Society: Implications for IS Research. *Communications of the Association for Information Systems*, 12, 341–365.
- Dinev, T., Hart, P. (2006). An Extended Privacy Calculus Model for E-Commerce Transactions. *Information Systems Research*, 1 (17), 61–80.
- Dinev, T., Hart, P. (2005). Internet Privacy Concerns and Social Awareness as Determinants of Intention to Transact. *International Journal of Electronic Commerce*, 2 (10), 7–29.
- Dinev, T., Hart, P. (2004). Internet Privacy Concerns and Their Antecedents-Measurement Validity and a Regression Model, *Behavior and Information Technology*, 6 (23), 413–422.
- Domańska-Szaruga, B., Prokopowicz, D. (2016). Ochrona transferu danych osobowych w cyberprzestrzeni. *SECRETUM. Służby specjalne, bezpieczeństwo, informacja*, 2 (5), 122–136.
- Dopierała, R. (2013). *Prywatność w perspektywie zmiany społecznej.* Kraków: Nomos.
- Feliksiak, M. (2015). *Bezpieczeństwo w Internecie.* Raport CBOS, nr 109. Pobrano z: http://cbos.pl/SPISKOM.POL/2015/K_109_15.PDF (10.01.2018).
- Feliksiak, M. (2016). *Inwigilacja w Internecie.* Raport CBOS, nr 72. Pobrano z: http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_072_16.PDF (10.01.2018).

- Fogel, J., Nehmad, E. (2009). Internet Social Network Communities: Risk Taking, Trust, and Privacy Concerns. *Computers in Human Behavior, 1* (25), 153–160.
- Gamrot, M. (2015). Zastosowanie technologii big data w e-biznesie. W: M. Czajkowska, M. Malarski (red.), *Funkcjonowanie e-biznesu. Zasoby, procesy, technologie* (s. 23–32). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Gawrol, K. (2015). Anonimowość w cyfrowym świecie jako gra pozorów. *Edukacja – Technika – Informatyka, 4* (14), 185–190.
- Grzymisławska-Cybulska, M., Cybulski, M. (2014). Prawo do decydowania o zakresie i zasięgu informacji udostępnianych innym osobom na temat swojego życia w kontekście Big Data. *Studia Prawa Publicznego, 4* (8), 83–101.
- Henderson, S.C., Snyder, C.A. (1999). Personal Information Privacy: Implications for MIS Managers. *Information and Management, 4* (36), 213–220.
- Hoy, M.G., Milne, G. (2010). Gender Differences in Privacy-Related Measures for Young Adult Facebook Users. *Journal of Interactive Advertising, 2* (10), 28–45.
- Hsu, C.-L., Lin, J.C.-C. (2016). An empirical examination of consumer adoption of Internet of Things services: Network externalities and concern for information privacy perspectives. *Computers in Human Behavior, 62*, 516–527.
- Kałuża, J., Tabin, K. (2006). Komunikacja w Internecie. Analiza wybranych narzędzi w kontekście sposobów personalizacji klienta. *Organizacja i Zarządzanie*, 36, 39–47.
- Kamiński, A., Dąbek, K. (2017). Nowe zagrożenia dla działalności przedsiębiorstw w świetle rozporządzenia Parlamentu Europejskiego o ochronie danych osobowych (RODO). *Polityka Ekonomiczna, 487*, 134–145.
- Kołodziejczyk, Ł. (2014). *Prywatność w Internecie*. Warszawa: SBP.
- Kowalczyk, M.M., Gottwald, B. (2011). Zagrożenia dla procesu rozwoju i wychowania dzieci w Internecie. *Pedagogika Rodziny, 1* (2), 89–94.
- Krejtz, K., Zajac, J.M. (2007). Internet jako przedmiot i obszar badań psychologii społecznej. *Psychologia Społeczna, 2 3–4* (5), 191–200.
- Krysiński, M., Miller, P., Pamuła, A. (2017). Bezpieczeństwo danych osobowych a ryzyko korzystania z publicznej chmury obliczeniowej na przykładzie Microsoft Office 365. *Ekonomiczne Problemy Usług, 1–2* (126), 93–104.
- Kulesza, J. (2010). *Ius internet. Między prawem a etyką*. Warszawa: WAIp.
- Majchrzak-Lepczyk, J. (2015). Zachowania konsumentów na rynku e-commerce – wybrane zagadnienia. *Handel Wewnętrzny, 2* (355), 259–269.
- Malinowski, J. (2017). Jak przygotować samorzady do wejścia w życie przepisów EU GDPR (eng) - European Union General Data Protection Regulation – RODO (rozporządzenie o ochronie danych. *Samorząd Terytorialny: organizacja, funkcjonowanie i kierunki rozwoju, 2* (41), 101–111.
- Margasiński, I. (2003). *VAST – metoda zapewnienia wszechstronnej anonimowości dla użytkowników systemu WWW*. Pobrano z: [http://ksz.tele.pw.edu.pl/pdf/enigma2003_2.pdf (10.01.2018)].

- Margasiński, I. (2002). *Zapewnianie anonimowości przy przeglądaniu stron WWW*. Pobrano z: <http://docplayer.pl/7044597-Zapewnianie-anonimowosci-przy-przegladaniu-stron-www.html> (10.01.2018).
- Margasiński, I., Szczypiorski, K. (2004). *Prywatność z protokołem P3P w transakcjach*. Pobrano z: <http://members.chello.pl/i.margasinski/margasinski/papers/p3p-enigma2004.pdf> (10.01.2018).
- Mazurek, P. (2006). Anatomia internetowej anonimowości. W: D. Batorski, M. Marody, A. Nowak (red.), *Spoleczna przestrzeń Internetu* (s. 79–90). Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica.
- Milberg, S.J., Smith, H.J., Burke, S.J. (2000). Information Privacy: Corporate Management and National Regulation. *Organization Science*, 1 (11), 35–57.
- Papińska-Kacperek, J., Polańska, K. (2016). Publiczne zasoby informacyjne w mediach społecznościowych. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 122, 9–102.
- Polańska, K., Wassilew, A. (2015). Analizy big data w serwisach społecznościowych. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 4 (cz. 2), 117–128.
- Popiołek, M. (2018). Indywidualne zarządzanie prywatnością w serwisach społecznościowych – zarys problemu w kontekście rozważań dotyczących społeczeństwa informacyjnego. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy* [w przygotowaniu].
- Popiołek, M., Czaplewski, M. (2017). Individual Online Privacy Management among Polish Internet Users – Outline of Issues and Research Review. *Nordic and Baltic Journal of ICT*, 1, 33–44.
- Rot, A. (2017). Wyzwania bezpieczeństwa danych i usług w modelu cloud computing. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 1–2 (126), 125–134.
- Rot, A., Blaić, B. (2016). Zagrożenia wynikające z implementacji koncepcji Internetu rzeczy. Rekomendacje dla organizacji i dostawców rozwiązań. *Informatyka Ekonomiczna*, 3 (41), 76–91.
- Sahmim, S., Gharsellaoui, H. (2017). Privacy and Security in Internet-based Computing: Cloud Computing, Internet of Things, Cloud of Things: a review. *Procedia Computer Science*, 112, 1516–1522.
- Sanecka, E. (2014). Samoujawnianie online. Przegląd teorii i wyników wcześniejszych badań. W: K. Tucholska, M. Wysocka-Pleczyk (red.), *Człowiek zalogowany*. Kraków: Biblioteka Jagiellońska.
- Sheehan, K.B. (1999). An Investigation of Gender Differences in On-Line Privacy Concerns and Resultant Behaviors. *Journal of Interactive Marketing*, 4 (13), 24–38.
- Sheehan, K.B., Hoy, M.G. (1999). Flaming, Complaining, Abstaining: How Online Users Respond to Privacy Concerns. *Journal of Advertising*, 3 (28), 37–51.
- Shin, D.H. (2010). The Effects of Trust, Security and Privacy in Social Networking: A Security-Based Approach to Understand the Pattern of Adoption. *Interacting with Computers*, 5 (22), 428–438.
- Siuda, P. (2015). Prywatność w Internecie – zarys perspektywy krytycznej. *Kultura – Media – Teologia*, 20, 36–56.

- Smith, H.J., Milberg, S.J., Burke, S.J. (1996). Information Privacy: Measuring Individuals' Concerns About Organizational Practices. *MIS Quarterly*, 2 (20), 167–196.
- Surma, J. (2013). *The Privacy Problem in Big Data Applications: An Empirical Study on Facebook*. ASE/IEEE International Conference on Social Computing, 955–958.
- Szopiński, T. (2013). Czynniki determinujące korzystanie z handlu elektronicznego przez konsumentów. *Handel Wewnętrzny*, 6, 33–43.
- Szpringer, W. (2005). *Prowadzenie działalności gospodarczej w internecie. Od e-commerce do e-businessu*. Warszawa: Difin.
- Świeboda, H. (2013). Problem prywatności w społeczeństwie informacyjnym. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 2 (105), 93–106.
- Tarka, P. (2013). Media społecznościowe a metody personalizacji i rekomendacji treści reklamowych i oferty produktowej. *Marketing i Rynek*, 6, 24–28.
- Teneta-Skwiercz, D., Sarnowska, P. (2012). Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw branży e-commerce w Polsce –perspektywa klienta. *Zarządzanie i Finanse*, 10 (4, cz. 2), 309–324.
- Waligórska-Kotfas, A. (2015). Big data: implikacje etyczne gromadzenia i przetwarzania informacji w organizacjach. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku*, 40, 181–194
- Weber, R.H. (2015). Internet of things: Privacy issues revisited. *Computer Law & Security Review: The International Journal of Technology Law and Practice*, 5 (31), 618–627.
- Weinberg, B.D., Milne, G.R., Andonova, Y.G., Hajjat, F.M. (2015). Internet of Things: Convenience vs. privacy and secrecy. *Business Horizons*, 6 (58), 615–624.
- Wieczorkowski, J. (2017). Akceptacja naruszenia prywatności w erze Big Data. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 4 (52), 315–325.
- Wieczorkowski, J. (2015). Zagadnienia społeczne i prawne w koncepcji Big Data. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 2 (44), 341–353.
- Wysokińska, A. (2015). Zanik prywatności jako narastający problem społeczeństwa informacyjnego. *Człowiek i Społeczeństwo*, 40, 119–136.
- Young, A.L., Quang-Haase, A. (2009). *Information revelation and internet privacy concerns on social network sites: a case study of Facebook*. Proceeding C&T '09 – Proceedings of the Fourth International Conference on Communities and Technologies, 265–274.

PRIVACY IN THE CONTEXT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES – A REVIEW OF POLISH RESEARCH

Keywords: privacy, privacy management, internet privacy, ICT, information society

Summary. The article reviews the state of Polish research in the field of online privacy management. There were analyzed papers from the 2000–2017, in total over 40 articles.

The analysis shows that the issue of privacy considered in the ICT context is transdisciplinary. However, there are still few studies that would analyze privacy in a comprehensive way. Polish research on privacy in the Web is rather fragmentary.

The authors concentrate mainly on socio-cultural issues, legal problems as well as issues related to the development of e-commerce. Most analyzes are quantitative, and a large part of the research is carried out on behalf of various institutions monitoring social life. It is worth to emphasize that among individual authors there is also lot of critical reflections. Polish researchers rarely decide to do qualitative research.

Translated by Malwina Popiolek and Jędrzej Wieczorkowski

Cytowanie

Popiolek, M., Wieczorkowski, J. (2018). Prywatność a użytkowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych – przegląd badań. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 2 (131/1), 261–270. DOI: 10.18276/epu.2018.131/1-26.